

Kodeks Etyczny superwizora pracy socjalnej - projekt

[rekomendacja Polskiego Towarzystwa Superwizji Pracy Socjalnej]

Superwizja pracy socjalnej jest istotnym elementem wsparcia profesjonalnych służb, w których ważne jest pogodzenie norm prawnych i etycznych z prakseologicznym wymiarem profesjonalnej pracy na rzecz innych osób. Superwizor pracy socjalnej spotyka się na co dzień w swojej pracy z wyzwaniami i dylematami natury etycznej i poprzez swoją etyczną postawę stanowi dla innych wzorzec wartości służących budowaniu efektywnej, uczciwej i odpowiedzialnej współpracy pracowników służb społecznych z osobami oczekującymi wsparcia. Kodeks Etyczny stanowi wyznacznik relacji zawodowych i zawiera normy, zasady oraz wartości etyczne, wyznaczające standardy postępowania superwizorów pracy socjalnej. Normy i zasady opierają się na podstawowych wartościach moralnych, takich jak: dobro człowieka, uczciwość, szacunek, godność, prawo do samostanowienia. Postanowienia Kodeksu Etycznego nie wyczerpują całości problematyki postępowania etycznego superwizora pracy socjalnej.

Wstęp

Kodeks etyczny superwizora pracy socjalnej odnosi się wyłącznie do jego działań zawodowych i funkcji związanych z superwizją pracy socjalnej. Kodeks nie dotyczy działań nie mających związku z superwizją pracy socjalnej.

Fundamentalną wartością, którą powinien kierować się superwizor pracy socjalnej jest dobro odbiorcy superwizji. Odbiorcami superwizji są zarówno bezpośredni **uczestnicy superwizji** - pracownicy pomocy społecznej, jak i (pośrednio) ich **klienci** (osoby korzystające z pomocy społecznej, rodziny, grupy i społeczności).

W sytuacji wystąpienia konfliktu interesów pomiędzy superwizantem i jego klientem rolą superwizora jest zabezpieczenie interesów klienta w relacji z superwizantem w powołaniu na obowiązujące prawo oraz metodykę pracy socjalnej.

Celem kodeksu jest wskazanie sytuacji i okoliczności, w których dobro odbiorców superwizji może być zagrożone oraz sformułowanie zasad postępowania, które to zagrożenie minimalizują.

Kodeks opisuje zasady, którymi powinien kierować się superwizor w następujących obszarach:

1. Zasada bezstronności
2. Zakaz dyskryminacji
3. Poufność/tajemnica zawodowa
4. Dobrowolność uczestnictwa
5. Relacje superwizora z uczestnikami superwizji
6. Relacje superwizora z instytucją/zleceniodawcą superwizji
7. Kompetencje superwizora
8. Aktywność publiczna superwizora
9. Sposób rozstrzygania problemów etycznych

1. Zasada bezstronności

- 1.1. W relacji superwizyjnej superwizor musi zawsze zachować obiektywność oraz jako profesjonalista umieć wytyczyć granicę tak, aby kontekst zawodowy był zawsze najważniejszy.
- 1.2. Superwizor nie powinien prowadzić superwizji dla instytucji z którą jest związany jakąkolwiek formą zależności zawodowej – poza umową na prowadzenie przedmiotowej superwizji.
- 1.3. Superwizor nie powinien prowadzić superwizji, jeżeli pozostaje w jakiegokolwiek zależności zawodowej z uczestnikami superwizji.
- 1.4. Superwizor nie powinien prowadzić superwizji, jeżeli pozostaje w jakichkolwiek związkach rodzinnych lub osobistych z uczestnikami superwizji, współpracownikami uczestników lub ich przełożonymi.
- 1.5. Superwizor nie powinien podejmować się superwizji, jeśli zachodzi wątpliwość co do jego bezstronności.
- 1.6. W trakcie sesji superwizyjnej superwizor nie narzuca uczestnikom własnych hipotez związanych z przedmiotem superwizji.
- 1.7. W sytuacji wystąpienia sporów lub konfliktów podczas sesji superwizor nie angażuje się w negocjowane rozwiązanie ani nie przedstawia określonego rozwiązania a skupia się na właściwej komunikacji między stronami i umożliwia im samodzielne, wspólne ustalenie satysfakcjonującego sposobu rozwiązania sporu.
- 1.8. W sytuacji zgłoszonych przez superwizantów trudności w relacji z przełożonymi superwizor pracy socjalnej zaznacza swoją neutralność i wzmacnia superwizantów w analizie przyczyn powstałych trudności i w ustaleniu satysfakcjonujących rozwiązań.

2. Zakaz dyskryminacji

- 2.1. Superwizor szanuje prawo uczestników sesji do posiadania wartości, poglądów i postaw odmiennych niż jego własne.
- 2.2. Superwizor nie dyskryminuje odbiorców superwizji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, narodowość, tożsamość płciową, orientację seksualną, niepełnosprawność, religię, światopogląd, wykształcenie, język, status społeczno-ekonomiczny.
- 2.3. Superwizor nie używa obraźliwego języka wobec uczestników superwizji, jak również w odniesieniu do klientów pomocy społecznej. Superwizor powinien używać precyzyjnego, profesjonalnego i pełnego szacunku języka wobec uczestników i klientów, szczególną uwagę zwracając, by nie podtrzymywać i nie powielać szkodliwych społecznie stereotypów.
- 2.4. Rolą superwizora jest pomaganie superwizantom w identyfikowaniu i analizie powstałych podczas sesji zachowań dyskryminacyjnych oraz modelowanie postaw wpływających na uczciwość, sprawiedliwość i szacunek wobec innych uczestników sesji.

3. Poufność/tajemnica zawodowa

3.1. Superwizor jest zobowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej. Zasada ta dotyczy wszystkich informacji w posiadanie których superwizor wszedł w ramach prowadzenia superwizji.

3.2. Jeżeli zachodzą prawne okoliczności ograniczające zachowanie tajemnicy zawodowej superwizor powinien poinformować o fakcie naruszenia lub zamiarze naruszenia zasady poufności wszystkie osoby, których naruszenie dotyczy.

3.3. Superwizor omawia poufne informacje dotyczące superwizji z innymi specjalistami tylko w szczególnie uzasadnionych okolicznościach podejmując szczególne starania, by zachować anonimowość - zarówno osób jak i instytucji, których superwizja dotyczy.

3.4. Superwizor korzystający z własnej superwizji omawia poufne informacje powzięte w trakcie superwizji przez niego prowadzonych w taki sposób, by zachować anonimowość osób.

3.5. Dokonywanie zapisów przebiegu superwizji na wszelkich nośnikach informacji audio i video wymaga zgody wszystkich uczestników superwizji. Superwizor jest w takim przypadku zobowiązany do precyzyjnego przedstawienia celu rejestracji superwizji oraz zasad i sposobu postępowania z zarejestrowanym materiałem.

3.6. W przypadku dokonywania zapisu superwizji, superwizor ma obowiązek zadbać ze szczególną starannością o anonimowość klientów omawianych na sesji.

3.7. W sytuacji wyrażenia zgody uczestników superwizji na przekazanie wniosków z superwizji osobom nieuczestniczącym w sesji rolą superwizora jest przekazanie superwizantom informacji o możliwych konsekwencjach zastosowania wyjątku od zasady poufności. Rolą superwizora jest niedopuszczenie aby przekazywane informacje wpływały na obniżenie bezpieczeństwa uczestników superwizji pracy socjalnej.

4. Dobrowolność uczestnictwa

4.1. Superwizor przed rozpoczęciem superwizji powinien upewnić się, że uczestnicy biorą udział w superwizji z własnej woli.

4.2. Superwizor nie powinien podejmować się prowadzenia superwizji, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczestnicy nie wyrazili świadomej zgody na udział w niej lub zgoda ta została wymuszona.

5. Relacje superwizora z uczestnikami superwizji

5.1. Superwizor pozostaje z uczestnikami superwizji w relacji ściśle ograniczonej przez ramy kontraktu.

5.2. Superwizor nie wchodzi w relacje osobiste, towarzyskie, seksualne, zawodowe, biznesowe z uczestnikami superwizji.

5.3. Superwizor nie podejmuje się równoległej pracy z uczestnikami superwizji w ramach innej swojej działalności np. psychoterapii, coachingu, poradnictwa, mediacji, etc.

5.4. Superwizor w żadnym wypadku nie powinien angażować się w czynności seksualne, komunikację o charakterze erotycznym (osobistą, lub z wykorzystaniem technologii) ani w kontakty seksualne z obecnymi uczestnikami superwizji oraz ich klientami, niezależnie od tego, czy taki kontakt jest dobrowolny czy wymuszony.

5.5. Superwizor nie powinien nawiązywać kontaktu fizycznego z uczestnikami superwizji, jeśli istnieje możliwość, że w wyniku tego kontaktu wyrządzona zostanie im szkoda psychiczna.

5.6. Superwizor angażujący się w kontakt fizyczny z klientami, jest odpowiedzialny za wyznaczenie jasnych, odpowiednich i adekwatnych kulturowo granic regulujących taki kontakt fizyczny.

5.7. Zakazane jest molestowanie seksualne uczestników superwizji. Molestowanie seksualne obejmuje propozycje seksualne, nagabywanie na tle seksualnym, prośby o przysługi seksualne oraz inne kontakty werbalne, pisemne, elektroniczne lub fizyczne o charakterze seksualnym.

6. Relacje superwizora z instytucją

6.1. Superwizor przed rozpoczęciem superwizji powinien upewnić się, że instytucja zapewnia warunki do jej przeprowadzenia (udostępnienie miejsca umożliwiającego zachowanie poufności, zwolnienie uczestników superwizji z innych obowiązków służbowych w czasie jej odbywania).

6.2. Superwizor nie powinien podejmować się prowadzenia superwizji, jeżeli powyższe warunki nie są spełnione.

7. Kompetencje superwizora

7.1. Superwizor jest zobowiązany do stałego superwizowania swojej pracy oraz stałego podnoszenia swoich kompetencji zawodowych - szczególnie w zdiagnozowanych przez siebie obszarach niekompetencji.

7.2. Superwizor nie podejmuje się superwizji, jeżeli może przewidzieć, że będzie ona dotyczyć obszarów/zagadnień, w których ma niewystarczającą wiedzę lub niewystarczające doświadczenie.

7.3. W sytuacji pojawienia się w trakcie superwizji obszarów/zagadnień będących poza obszarem kompetencji superwizora powinien on o tym poinformować uczestników sesji.

8. Aktywność publiczna i medialna superwizora

8.1. Superwizor w wystąpieniach publicznych powinien podawać informacje rzetelne i zgodne z prawdą, zgodne z wiedzą naukową i z zasadami etyki zawodowej.

8.2. Jeżeli superwizor publicznie opisuje przypadki superwizyjne, powinien dołożyć szczególnych starań, by zapewnić całkowitą anonimowość osobom i instytucjom, których superwizja dotyczyła.

8.3. Superwizor nie powinien udzielać informacji poufnych (np. opisywać rzeczywiste procesy superwizyjne) w mediach społecznościowych.

9. Rozstrzygnięcie problemów etycznych

9.1. Wypadki naruszenia norm etycznych zawartych w niniejszym kodeksie przez superwizorów będących członkami Polskiego Towarzystwa Superwizji Pracy Socjalnej rozpatruje Sąd Koleżeński PTSPS.

9.2. Superwizor, który ma wiedzę o działaniu innego superwizora budzącym wątpliwości etyczne powinien podjąć starania by wpłynąć na zmianę jego zachowania - poprzez osobistą rozmowę. Jeśli jest to niemożliwe, albo nie przynosi rezultatu superwizor powinien formalnie powiadomić władze PTSPS o możliwości naruszenia zasad etycznych.